

Genovart: “El que segur que no està de moda és fer-se musulmana”

En un moment en què l'auge de l'extrema dreta comença a fer-se evident i amb la negació que fan algunes formacions polítiques de l'empremta del patriarcat en les nostres societats, Xantal Genovart, vicepresidenta de Dones Musulmanes de Catalunya (ADMAC) i tècnica de les Àrees d'Apoderament Comunitari i Econòmic de la Fundació Surt, reivindica la mirada feminista de l'Islam. De família no-religiosa, es va convertir a l'Islam als 21 anys i, fins ara, no ha deixat de repreguntar-se sobre l'adopció d'aquest sistema de vida.

Va interessar-se per les dues altres religions monoteistes abans de convertir-se a l'Islam?

Soc una musulmana “conversa”, perquè encara no acabem de trobar com anomenar-ho. Vaig prendre consciència que volia ser musulmana als 21 anys.

Un cop vaig agafar aquesta mirada el que em responia les preguntes era el sistema de vida o la manera de fer de l'Islam. He tingut una educació no-religiosa, una educació laica, però quan vaig començar a informar-me sobre l'Islam és el que em va donar respostes. De fet, el fet d'haver-me fet musulmana també m'ha ajudat a profunditzar o conèixer més què és el judaisme o el cristianisme, que no ho coneixia.

Quins elements ha trobat en l'Islam que no hagi trobat en les dues altres religions monoteistes (el judaisme i el cristianisme)?

Un sistema de vida.

I uns valors?

Mira, els valors et diria que, a casa, eren bastant similars. Però respostes de manera espiritual i de sistema vida que em convencien. Hi continuo profunditzant. No es pot explicar, és una cosa que té tants aspectes...

Moltes persones quan fan un viatge espiritual van cap al budisme...

Sí, és el que està més de “moda” a Occident. El que segur que no està de moda és fer-se musulmana. Jo vaig tenir una visió més a nivell global, vaig sortir una mica de la mirada *europocèntrica* i vaig començar a fer una mirada, arran d'una persona que era del Marroc, més oberta, a intentar a entendre com funcionava el món, la geopolítica. Més aviat a través de la geopolítica, els mitjans de comunicació... tot això és el que em va picar la curiositat i no vaig parar i al final va ser l'espiritualitat, que és el que ja va tancar el cercle. Llavors ja tenia clar el que volia, fins ara, en què continuo plantejant-me diàriament mil coses.

Què li va dur a convèncer-se?

Va ser un procés. Va ser bastant ràpid, uns 6 mesos que vaig començar a tenir contacte amb l'Islam o a interessar-me i, al cap d'uns anys que ja vas acceptant, vaig decidir posar-me el vel.

Sovint s'agafa el vel com un element superficial i com a monotema...

És el que sempre has de justificar. A vegades ens molesta però si decidim posar-nos-el hem de defensar-lo.

Per què el vel és feminista?

És molt *maco*... és que et posen uns titulars... [en to irònic] però deixa'm que t'ho expliqui. Per mi ho continua sent. Per mi el vel és “algo” que té un component feminista, entenent el feminisme des d'una manera molt més àmplia que el que és el feminisme hegemònic. Sincerament, el que significa el vel és posar en un segon pla l'aspecte físic, no posar el teu valor en el teu aspecte físic i, sobretot, en les dones.

L'experiència ens diu que es tendeix a explotar molt més el físic de les dones. Llavors és posar això en un segon pla, posar-ho en un lloc més privat, que jo domino. El que poso en el lloc públic és la meua intel·ligència, els meus valors, les meves capacitats com a persona. És una manera de protegir-se, sobretot, des d'una mateixa. De no deixar-se caure en aquest fals èxit que a vegades és el físic.

Els homes també duen un vel que és una manera de vestir, una modèstia, una part exterior... però el de la dona és més evident amb el tema del cabell. Nosaltres som les que anem a la perruqueria, les que portem arracades, les que ens pintem. Sempre hem de justificar-nos... quan nosaltres no demanem a les dones que porten talons... el que passa és que sempre ens passa a les dones. Ells van com volen i nosaltres ens hem d'explicar.

Per això dic que és feminista, perquè no volem entrar en aquest joc i és una estratègia més. Tan bona és com la que diu que vol ensenyar perquè és una manera de reivindicar la meua llibertat. La nostra manera de reivindicar l'apoderament de la dona és dient que la meua intimitat i el meu pudor el tinc i el controlo jo.

Creu que és adient parlar de “feminisme islàmic”? Com interpreta aquest feminisme dins el feminisme?

No em sentiria incòmoda. Bé, primer definim què significa el feminisme perquè si el feminisme vol dir, com ens passa a vegades, que a les dones feministes ens demanen tantes explicacions de com anem vestides... amb aquest feminisme no ens volem identificar. Si el feminisme vol dir que com que vosaltres sou musulmanes i els homes musulmans són uns salvatges i uns masclistes... Ets feminista si critiques que el món islàmic és més masclista que un altre o que l'Islam, per se, és masclista o patriarcal. Doncs nosaltres això no ho identifiquem. Primer explica'm què significa per tu el feminisme i després veuré si em sento representada, si em sento defensada o si aquesta feminista, quan a mi no em deixen treballar amb el vel, pensen que t'has d'adaptar. Jo aquest feminisme no el vull.

Parla d'un feminisme hegemònic.

L'hegemònic és el que només defensa els interessos de les dones blanques, occidentals i, en aquests casos, inclús laiques, perquè hi ha un feminisme que entén que la dona religiosa ja ha renunciat a molts dels seus drets perquè sí. Com que posem classes... qui és més feminista?

Hi ha moltes dones que defensen, i que jo estic d'acord, que feminisme i islam són sinònims. L'Islam defensa la igualtat entre home i dona des de fa 1.400 anys, entre blanc i negre, entre ric i pobre.

A vegades ens sentim a la defensiva. Com a musulmanes hem de justificar que l'Islam no és masclista quan fa 1.400 anys les dones i els homes estaven al mateix nivell, votaven, tenien càrrecs públics, eren dones i homes científiques... cosa que aquí fa al segle passat les dones havien d'amagar el seu nom darrere del dels seus marits... La dona musulmana tenia un paper totalment actiu a la societat. L'Alcorà té un llenguatge no sexista, “para los musulmanes y para las musulmanas”... “para los que rezan y para las que rezan...”, aquestes coses s'haurien de revisar.

Maria Lemus
Meritxell Farreny

Per això és com diguis feminisme islàmic. Si vols reivindicar el caràcter igualitari de l'Islam, estic d'acord. Si ara vols la mirada que les dones musulmanes s'estan modernitzant i van de feministes... doncs no és aquesta la manera.

En la compareixença davant la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i del 18 d'Agost de 2017 (feta el 16/10/2018) comentava que s'interpel·la poc a la comunitat musulmana, per exemple, a l'hora d'organitzar actes i que tot es fa des d'una mirada "monocultural". Creu que la comunitat musulmana se sent utilitzada? Per ex. quan se la interpel·la només quan hi ha atemptats *jihadistes* (dels quals sou vosaltres les principals víctimes) o actes de caire masclista?

Només són els temes de moda, normalment estereotips... no està reflectida l'heterogeneïtat que són els musulmans. Hi ha 1.700 milions de musulmans al món: a Xina, a EEUU, a Llatinoamèrica, a Europa, a Àfrica... imagina't la quantitat d'identitats musulmanes que hi ha.

Lligant el que són problemes geopolítics, estratègics i, sobretot, amb temes de guerres a nivell global amb *algo* que té a veure amb l'Islam, quan 25.000 vegades hem sortit els musulmans a dir que cap acte de violència injustificat representa a cap musulmà.

El *jihad* és una paraula que ens han segrestat. "Jihad" és una paraula meravellosa que vol dir "esforç", l'esforç per a ser millor. Per això tenim aquesta resistència d'aquesta imatge que volen donar des de fora i que no ens sentim identificats. Però, bé, no se'ns escolta fins que no hi ha alguna cosa que interessa.

Parla de la formació als professors i a les professores i que es compti amb la comunitat musulmana per a fer-la. No creu que seria millor que totes les religions quedessin al marge de l'escola? En cas que no, com es podria donar cabuda a totes? No seria més adequat que l'escola formés en els valors del respecte i de la tolerància?

Per això s'hauria de canviar la llei. La llei de la diversitat religiosa, amb els acords que es van fer l'any 1992, diu que els nens i les nenes que van a l'escola pública i concertada a Catalunya tenen dret a escollir la religió que vulguin: la religió catòlica, l'Islam, l'evangelista o la jueva. Aquesta llei no es posa a la pràctica.

Si l'altre debat, em vols dir, si la religió ha d'estar dins o fora de l'escola... podríem parlar-ne. Mai deixaria l'educació dels meus fills en un àmbit tant important com és l'espiritualitat o l'àmbit religiós a l'escola, jo penso que això s'ha de treballar des de casa. O sigui que tampoc em seria un gran problema.

El que passa és que sí que penso és que a causa d'una societat tan discriminatòria i no igualitària i que no respecta el fet religiós i menys el fet religiós musulmà, penso que és una bona eina que a l'escola és normalitzi una d'educació de mínims d'Islam on podríem donar una base que... a sobre, normalitzaríem una identitat més que els nens no se senten, treballaríem el tema d'identitat, de pertinença, de normalitzar... i si hi ha pares o mares que no acabem de poder donar una base de què significa l'islam de forma més sòlida perquè ningú vingui des de fora i els instrumentalitzi a través de la religió amb un fi que no té res a veure amb la religió i que té a veure amb actes criminals o polítics o el que sigui. Seria una manera d'aprofitar la llei que tenim.

Quins prejudicis tenia quan vas començar?

Veia que m'agradava però pensava: "Això del vel, mai". Jo tenia prejudicis, primerament, perquè no he tingut una educació religiosa. Això havia de trencar-ho. Però després el tema del vel fins que no ho entens o no el sents, costa... perquè tens tots aquests estereotips. I ve allò de si te'l poses o no te'l poses. Això ja és una cosa personal, i ha de ser així. Si és obligat i imposat deixa de ser islàmic. Que no dic que no hi sigui, però no m'identifica.

Des de la Fundació Surt, quines línies d'actuació teniu?

Tenim l'eix de gènere i l'eix d'interculturalitat, el respecte a la diversitat i les dificultats que tenen les dones que són diverses, que són racialitzades, perquè no estiguin sempre en els llocs més precaris i que pateixen discriminació en l'àmbit laboral només per aquest fet i que puguin ser seleccionades per la seva vàlua com a treballadores i això és una feina que hem de fer entre tots.

En un supermercat ben conegut estaven fent prospecció i deien: "és que les dones amb vel...". Llavors li vam dir a l'home que estava fent la selecció: "per què no fa una volta pel seu supermercat? Quantes dones diverses veu? Seria tan estrany que a la caixa tinguessin una dona diversa?".

Va funcionar?

Bé, estem treballant-hi...de la mateixa manera que ha funcionat el tema de la diversitat funcional.

Ha d'haver-hi polítiques inclusives. De la mateixa manera que veiem clar que hi ha polítiques inclusives en l'àmbit laboral amb persones amb discapacitat o diversitat funcional que tenen uns avantatges fiscals a l'hora de contractar o dones que han patit violència que tenen ajuda... Si nosaltres veiem que la societat és d'una manera i fem incloure la societat diversa en els àmbits del mercat laboral de manera justa, no totes cuidant a gent gran i amb contractes en negre...

És una solució la discriminació positiva?

És una manera. Si nosaltres veiem que la societat hi ha tanta diversitat i després a l'àmbit laboral no...problema. Igual que de gènere. Això vol dir que la nostra societat no dona igualtat d'oportunitats a totes les persones que viuen al nostre país.

Des d'aquí la fundació treballem primer perquè les dones mateixes s'enforteixin perquè totes aquestes discriminacions no deixen de ser violències.

La meva filla, que és de mare catalana, la van posar a l'aula d'acollida quan va passar de 6è de primària a 1r de l'ESO, només pel seu cognom, ja que el seu primer cognom és marroquí. Ella, encantada, era la primera de la classe...Anava a reforç de català. El trimestre següent ja la van canviar. Això són polítiques discriminatòries.

Fins a quin punt és necessari reforçar les identitats?

No s'ha d'escollir identitat. Totes les persones tenim mil identitats. No hem de renunciar-ne a una. No permetis mai que et facin això, encara que jo li digui [a la meva filla] "jo vull que et sentis més catalana, perquè jo soc catalana". Ni que sigui la teva mare que et digui això, no ho deixis... la teva identitat és plural, és rica i les identitats són molt diverses. A més, no són estàtiques.

Sovint les persones que assisteixen a les xerrades sobre feminisme(s) són aquelles que se senten interpel·lades per aquest tema. Com ho podem fer per englobar a més persones, sumar més en tant que problema social?

Això és quan parlem de temes de feminisme, d'ecologisme, animalista... que arriba entre les persones que tenim sensibilitat.

La Fundació treballa en processos d'apoderament, assessorament legal i psicològic... perquè no és només una mirada cap a l'àmbit laboral. Analitzem totes les teves esferes vitals.

Quan estem fent un procés laboral també parlem sobre l'espai de xarxa, l'espai de salut, si jo estic buscant feina però estic en un procés de desnonament, puc fer una formació o buscar feina? No, perquè estic preocupada on viuré el mes que ve.

Maria Lemus
Meritxell Farreny

Es tracta d'analitzar, no vol dir que ho canviarem. Hi ha coses que són estructurals però almenys prenc consciència de la meua situació i nosaltres acompanyem en aquest procés. I ho tinc tot en compte, inclòs el tema de l'oci: quin espai tinc jo? Les dones tenim molta tendència a posar-nos les últimes de la fila. És aquest espai on em sento que em cuido a mi mateixa perquè és una manera d'estar més forta.

Moltes dones migrades quan entren a l'àmbit laboral el primer que diuen és: "jo no sé fer res perquè no he treballat mai". Això no és cert, has fet d'infermera: quan algú es fa mal a qui ve? Quan arriba algú malament a casa a qui va? Has fet de nutricionista, has fet d'economista...

Pequem de *titulitis*?

Tot l'àmbit no remunerat o no oficial ho podem posar en valor a l'hora de treballar perquè hem posat en joc moments d'estrès, conflictes, gestió d'equip... intentem acompanyar-les en aquest procés. Es dir "puc aportar unes coses que si no me les crec jo és poc possible que en una entrevista de feina pugui posar en valor".

I treballem, d'altra banda, amb les empreses perquè prenguin responsabilitat social. Si tot ho veiem com una cosa que ens aporta... i després tenim la consultoria i recerca que el que fa és gestió de la diversitat, formació a l'Institut Català de les Dones, als ajuntaments amb les polítiques de diversitat, interculturalitat, col·lectiu LGTBI... tot el que tingui a veure amb les diferents discriminacions. La nostra voluntat com a formació és ajudar per tots els fronts possibles: a les dones, a les empreses, a les organitzacions públiques.

Finalment, tenim el Departament de Recerca que el que fa és, en l'àmbit europeu, bones pràctiques per a ser una societat més inclusiva, bones pràctiques per a l'atenció de la diversitat, com treballar des d'allò comú, com normalitzar les diferents maneres de ser i de fer. Intentem posar el nostre granet de sorra per tenir una societat més inclusiva de les dones i de les dones diverses.